

St. Stephanuskerk, 24 december 2024

Kerstdienst

ds. Johan Meijer

gelezen: Lucas 2: 1-20

Nieuwe bloei

Kerstdienst
24 december 2024 - 22.45 uur
St. Stephanuskerk - Borne

overdenking

*Gemeente van het Nieuwgeboren Kind, Jezus Christus onze Heer,
lieve mensen van God,*

Als nieuw... het jaarthema. Nieuwe bloei... ons thema vanavond. Nieuwe belevenissen, nieuwe situaties, nieuwe mensen uit ons spel. Maar evenzovele of misschien nog wel meer verlieservaringen, die we meemaakten en die misschien wel alles overschaduwden. En dan de situatie van de wereld, ten hemelschreiend, al dat geweld, al die oorlogen, al die honger en het kapot gaan van de natuur. Hopeloosheidsgevoelens beheersen velen. Hoezo nieuwe bloei? Is dat niet vreselijk naïef? Is dat niet enorm feelgood en is daarmee de Kerstdienst gaan lijken op al die feelgoodklanken in de winkels en in zoete kerstfilms. Steken wij met nieuwe bloei niet nogal de kop in het zand?

Is nieuwe bloei er allen voor het goede gevoel, dat we jullie overigens allemaal zeker gunnen dit uur? Dat je even een fijn gevoel opdoet, om de Kerstdagen mee te beginnen en dat het leven dan weer gewoon op de oude voet voortgaat? Of is nieuwe bloei een boodschap die het verschil mag maken? Dat je iets hoort of ervaart vanavond, in deze dagen dat als een zaad gezaaid wordt in je hart, als een bol geplant wordt in de aarde van je zijn?

Nieuwe bloei is niet alleen maar een lief, leuk, betoverend beeld dat als sausje over de Kerstrolade gegoten kan worden. Nieuwe bloei is de boodschap, de kern van het Evangelie, de basis van het Woord van God, dwárs tegen de duistere krachten en machten in die in deze wereld het hoogste woord lijken te hebben.

Nieuwe bloei hoort bij Kerst, met bloemenbeelden in teksten en liederen en tradities. Zo was er ooit een traditie om begin december een tak van een appelboom binnen te halen in een goed verwarmde ruimte, zodat er in de Kerstnacht appelbloesem was. Dat machtig mooie kerstoratorium 'als appelbloesem in de winter' is er op gebaseerd. Als appelbloesem in de winter bloeit de vrede.

En de roos op de voorkant, de roos die ontloken is uit barre wintergrond, een prachtig kerstbeeld, zeker als je bedenkt dat Jezus' moeder Maria ook wel in verband gebracht wordt met een roos of rozentuin rozentuin. De term 'rozenkrans' in Latijn rosarium is afgeleid van een middeleeuws gebruik waarbij een rozenkronen op de beelden van de Maagd Maria werden geplaatst. En in het Rijksmuseum in Amsterdam een indrukwekkend 17e eeuws schilderij van Aegidius Sadeler Maria en het Christuskind in de rozentuin. In haar handen een roos.

Nieuwe bloei, nieuwe hoop, nieuw begin, nieuwgeboren kind.

En dat temidden van de dood, want het lied van de ontloken roos eindigt zo: O roos als bloed zo rood, God komt zijn volk bezoeken, in 't midden van de dood.

De komst van het Christuskind was in het diepste duister, niet alleen dat van een gure nacht, maar vooral van een ongekend wrede wereldnacht. En ja, mensen van 2024, wij denken dat het niet erger kan dan in onze wereld, maar dat hebben mensen van alle tijden gedacht. De omstandigheden waarin Jezus ter wereld kwam, waren ook ronduit hopeloos. Het geweld en

het machtsmisbruik was ook toen ongekend, het onrecht heerste alom en alle mensenpatronen die van alle tijden zijn, waren ook het decor van Jezus geboorte. Inclusief het vol is vol van de herberg... lees van een land. En het: vreemdelingen niet welkom in de herberg... lees ook: ons land.

En herders wisten dat ook wel, o ja, zij vooral, want zij hoorden er ook niet bij, leefden buiten de samenleving. Misschien dachten ze inmiddels wel: ach, ja, zo is de wereld, van ploerten en schenders, we leggen ons er maar bij neer. En zij lagen bij nachte, en reken maar dat dat geen luxe was, ik denk dat de daklozen in onze wereld er van mee kunnen spreken hoe koud zulke nachten kunnen zijn. Vind je 't gek dat ze schrikken van een licht en van een engel. Licht? Wat was dat ook al weer? Engel? Sinds mensenheugenis niet meer gezien.

'Wees niet bang', zegt de engel. En dat terwijl herders niet zo snel bang zijn, van een leeuw of een beer worden zij niet bang, maar van een engel wel. Van het licht wel. Goed nieuws voor jullie, ruwe bolsters, goed nieuws en grote vreugde voor jullie die alleen maar nare dingen horen en bij wie de vreugde is gedoofd. Een redder, de messias, de Heer! Een kind in een voederbak en in doeken gewikkeld. Ja echt, herders, het is geen fata morgana, jullie hallucineren niet, het is echt. En dan bij die ene engel een heel koor dat opeens een loflied aanheft en Gloria gaat zingen en het heeft over vrede op aarde voor mensen die Hij liefheeft. Het moet niet gekker worden... Vrede op aarde is al zo iets ondenkbaars, maar dat God ons liefheeft, al helemaal. Niemand houdt van ons. Zou het normale denkpatroon zijn van wie als uitgestotene moeten leven, toen en nu.

Maar ruwe bolsters hebben een lichte pit. Zoals een bloembol een mooie zuivere kern heeft. En wanneer de engelen weg zijn... beginnen de herders te communiceren met elkaar. En overleggen: laten we gaan kijken. En staan op. En dit wonder dat gebeurt in het veld buiten Bethlehem lijkt een detail, maar is van het grootste belang. Dit namelijk is de eerste opstanding in het Evangelie, de herders staan op en gaan kijken. Met eigen ogen. En ze zien... het nieuwgeboren kind, de kersverse ouders, en ze gaan het vertellen, uitdragen. Wij hebben engelen gezien en gehoord en zij hebben verteld over het nieuwgeboren kind. De herders als evangelisten, net zoals vissers apostelen werden later. Het goede nieuws wordt verspreid door hen die in het hart geraakt zijn en verlicht zijn diep van binnen. Als de kern van een bloembol die is aangeraakt door levenswekkend licht en levenswater... en die gaat groeien en bloeien.

Als een teken dat de duisternis níet het laatste woord heeft. Als een getuigenis dat God de mensheid niet in de steek gelaten heeft. Maar dat God houdt van mensen en hen aan wil lichten en aan wil zetten om een ander geluid te laten horen in deze wereld verloren in geweld en schuld. Een nieuw woord, een nieuw geluid, een nieuwe bloei.

Geen romantische feelgood, geen naïeve betovering, maar de onuitroeibare waarheid van het én tóch, van het óndanks alles. En nee, je levensweg zal voortaan niet per se over rozen verdergaan, maar in je hart mag het nieuwe licht ontstoken zijn dat wij gezien zijn en gekend worden door de grote liefde van God, die een naam kreeg en een gezicht in deze wereld: Jezus Christus, nieuwgeboren als nieuw mensenkind.

Amen